

SZEGEDI HIRADO.

89-ik szám.

Szombaton, november 9-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztői iroda:

Széchenyi-tér, Pfann-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozhordással: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évnegyedre 2 frt osztr. ért.

Helyben elvitelve a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasábos petsor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beigtatásért 30 ujkr. A nyilttérben a háromhasábos petsor igttási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Nemely időelőtti aggodalmak az új tanterv iránt.

Ki a volt tanrendszer alatt elfogulatlan szemekkel vizsgálja a tanuló ifjuság testi és lelki fejlődését, lehetetlen volt némi aggodalommal észre nem vennie azon közönbösséget, mely az ifjuság keblében a valódi tudományosság iránt mutatkozott.

Sokan voltak, jól tudom, kik e jelenséget a fölerőszakolt tannyelvre szerették volna tolni, meg más számtalan ismert dolgokra: de a józan s tapasztalt tanférfiak sokkal fontosabb okot leltek e közönbösség megmagyarázására.

Természetében fekszik az lényünknek, hogy túlterheltség esetében esüggetség, kedvetlenség, később valódi undor keletkezik keblünkben a le nem győzhető feladatok iránt, s nem csalódunk, ha ez általános tény a tanuló ifjuság közönbösségére is alkalmazni bátrak vagyunk.

Akiket körülményeik az élet nyomoraival küzdeni nem tanítottak, azok a legelsők valának, kik a tudományos munka elől félre állván, először könnyebb tanpályára tértek, később pedig tökéletesen visszahúzódtak a tudományos térről.

Az anyagi szükségekkel küzdők, hogy célhoz jussanak, elkövettek mindent, miszerint tankötelességüknek — a jövő tekintetéből — csak némileg is eleget tehessenek. Hogy ily foglalkozás mellett testi fejlődésük akadályozva, az életerők túl igénybevételére sokszor a remélt cél elérése előtt elnyomorodtak, fölösleges volna bizonyíthatnom.

Mig ez a felnötteknél eként állt, mit mondjunk a kisebbekre, kiknek foglalkozása csaknem annyi órára terjedt, mint az idősbeké?

Ha csak általán vizsgáljuk is, mennyi idő szükségeltetik naponként arra, hogy a test fejlődésére szükséges erő pótolassék, s mennyi arra, hogy a tagok kifejlése célszerűen elősegíttessék; alig fogunk tulzók lenni, midőn azt mondjuk, hogy mind ez a mult rendszer mellett sikerrel alig vala kivihető.

Ezen általános nézeteket előre bocsájtva, némi aggodóknak szándékozunk nézeteinket elmondani, kik a módosított tanrendszert túlkényelmesnek nevezik; szerintök a kisebb osztályok két-két órai foglalkozása egyhuzamban kevés, mert az ifju igen hosszan magára hagyatván, mintegy alkalmat nyer hivatásán kívüli időtöltésre. Ezen ellenvetésekre nem nehéz volna a válasz, ha pusztán ily értelemben volnának gondolva; mert nem nagy bölcsesség kívántatik annak felfogására, hogy a fiu, főleg első éveiben alig képes két óránál tovább megfeszített figyelemmel lenni, mi pedig minden tanításnak fő követelménye. De legtöbbnyire azért keveselik sokan e két-két órai tanidőt, mert hon a szülői, vagy egyéb felelőség többet van igénybevételére, mely keletlenség mellett, ha ugyan a szülőknél ezt ily néven nevezniök szabad, meg se gondolják, hogy a tanodában nyert két órai utmutatás után elég önálló foglalkozási tárgy nyújtatik a növendéknek arra, hogy a délutáni tanóraig ne unatkozzék.

Vagy talán vannak szülők, kik gyermekeiket örökösön a tanító mellett szeretnék látni azon hiszemben, hogy előmenetelök így sikeresebb leend? Meglehet, hogy némely esetben a látszó eredmény igazolná e nézetet; de legtöbb esetben az önmunkásságra hajlam, az oly szükséges önképzés

egészen elfojtatnék. E ferde nevelésnek pedig legközelebbi eredménye az lenne, hogy örökös gyámsághoz szokva, önerejét nem ismerve, önállóságra vagy igen későn jutna az ifju, vagy szellemileg örökösön kiskoru maradna. Ennek bebizonyítására magas példákat hozhatnánk fel a magánnevelés köréből: de úgy hisszük, ez anélkül is tudva van.

Mint minden ily ellenvetéseknél, úgy a főnemlítettél is azon kissé jellemző indokot is hallottuk megemlíteni, hogy ily csekély oktatás mellett aztán nem csuda, ha a szülők kényszerülnek ismétlő órákra járni sok költséggel (?) fiaikat. Ennek hallatára sokat, igen sokat gondoltunk, de ellenvetésül csak annyit mondunk, hogy a régi időben is több jeles egyén vált az ismétlő órákban nem részesültekből, mint a minden segéd-eszközökkel bőven ellátott ifjaktól.

Nem tagadjuk, sok helyt kedvesen vennék, ha a fiu még ebédjét is a tanodában végezné, mert hisz ez a lehető legkényelmesebb dolog lenne, mely esetben aztán a tanár játszótársa, felügyelője, szóval gyámtyja lenne növendékeinek: hanem ezt követelni amint túlságos, úgy sajtyszerű is volna, mert kivihetetlen.

Nem hisszük, hogy létezzék atya, ki csak azért, hogy szülői gondjain némileg könnyítsen, gyermeke testi és lelki tulajdonai eltérítésére könnyelműen beleegyezzen; már pedig a túlmegfeszítés csakis hasonló eredményhez vezet, mire a közelmúlt elég szomorú példát mutat.

Egyébkint időelőtti is a főnemlített aggodalom, vagyis helyesebben kifogás a gymnasiumi tanterv módosítása ellen; az eredmény legjobban meg fogja e nézetet cáfolni. Mi öszinte meggyőződésünk szerint e tantervmódosítást a legreményteljesebb várakozással üdvözöljük, s ohajtjuk, bár az elemi osztályok is minélelőbb élvezzék a tapasztalásteljes tanférfiaktól ajánlott változtatást, s bizton hisszük, hogy az erőteljes testben létező ép lélek tehetend annyit felényi fáradtsággal, mint amennyit az előbbi rendszer mellett a legnagyobb erőmegfeszítéssel sem lehet felmutatni.

Gyakorlati építkezési költségvetés.

Városunkban a házépítés még a közelmúltban is nagyrészt inkább csak gyakorlati, mint elméleti képzettségű egyének által kezeltetett, főleg az egyszerűbb építkezéseknél.

Mindenki jól ismeri a faragó elnevezést; e néven legtöbbnyire oly iparost értettünk, ki az épület minden munkáját egyedül maga végzé.

Ily vállalkozóktól költségvetést kívánni az építkezőnek legtöbbnyire túlságos követelés volt, mert az eredmény és költségvetés közt oly különbség lön sokszor, hogy még az épület is félbe maradt gyakran a rossz számítás miatt.

Mig az új nemzedék reáltanodáinkban e téren is kellő képzettséggel birand, addig sok ház épülend Szegeden, s azért a külföldnek e téren gyakorlati és könnyű költségvetési módját addig sem lesz fölösleges tudnunk már csak azért is, mert minden nagyobb előismeretek nélkül könnyen felfogható, s egyuttal kényelmes is, ha az építettni szándékozó maga számol előbb erszényével, mielőtt az építést fölkérné terv és költségvetés készítésére. De azon esetben is igen jó önmunkának kiszámíthatunk a költséget, mert ellenörködésül szolgálnd arra, ha vajjon az építész nem kettős krétával írta-e meg leendő kiadásainkat?!

E gyakorlati költségvetéshez csak a tér nagy-

ságát kell tudnunk □ lábokban, melyre építettni szándékozunk. E □ területe az épületeleknek, mint tudjuk, könnyen kiszámítható, s ebből a kívántató építési költség is, ha az építkező már elhatározta, mily épületet akar építettni.

Az egy □ lábra eső költség magában foglalja mindazt, mit kőmives, ács, asztalos, lakatos s egyéb munka alatt a festésig értünk. E költségvetésnél azonban figyelembe veendő, ha vajjon nagy, vagy kisebb városban, vagy pusztán építettni-e? mert ezen körülmények emelik vagy mérséklék a költséget.

Szegedre nézve bizton vehetjük, hogy egy emeletes épület jó anyagból cseréptetőre nem kerül többbe, mintha a beépítendő tér minden □ lábára 5 o. é. frtot számíttunk; p. a Széchenyi-téren van valakinek egy 237 □ ölnyi telke, e telek □ lábokban tesz 8532, mely szám az emeletes ház □ lábterére eső 5 frttal szorozva tesz 42,660 frtot, s ez összeg építési költségvetéssel is öszszevág.

Egy földszintes téglalapú épület szinte cserépre kiállítható azon költségből, mely az épület térnagysága egy □ lábának 2 frt 30 krral szorozatából származik.

Egy földszintes vályogépület téglalapalappal s cseréptetőre térnagyságának egy □ lába kerül 1 frt 90 krba, ugyanez nádfödélre 1 frt 80 krba.

Egyéb részletekkel ez alkalommal nem fárasztjuk t. olvasóinkat, csak arra vagyunk bátrak figyelmeztetni, hogy az említett adatokkal tegyenek kísérletet, hogy valóságukról annál biztosabbak legyenek. Örömmel említjük fel ez alkalommal, hogy Kovács István derék polgártársunk által kitűzött építészeti pályadíjra a határnap lejárván, a beküldött pályaművek közül egy az akadémiai jeles bírálóknak figyelmét nagyban magára voná, s így remélhetjük, hogy legközelebb egy jeles építészeti kézikönyv gazdagítandja nemcsak irodalmunkat, de minden ügybarát könyvtárát is.

Szőlőmag értékesítése.

(A „Gazdasági Lapok“ után.)

A szőlőmagból igen finom s mindenre használható olajt készíthetnek.

A szőlőmaggal következő az eljárás. Midőn a törkölyt a sajtóládából kivesszük, vagy mindjárt, vagy pedig később, de mindenesetre addig, míg a törköly forrásba nem megy, ponyvákra kiterített s ott szétrázván, közönséges szénagereblyével nagyjából kitisztítatik, azaz a csutkák eltávolíttatnak; ekkor az aprajának néhány óráig száradni kell, s ekkor rostákon, de még jobb, ha szelelő nagy rostán tisztítjuk ki a magot, mi nekem eképen igen sikerült.

Mennél több magot s mennél szebbet lehet összegyűjtettni, annál több olajra lehet számítani; ennél fogva tehát jó, ha lehet s van hely, a törkölyt szétrázva 2—3 napig szárítani, mert ekkor több mag jó ki, csak hogy ekkor a törkölynek kevés hasznát lehet azután venni, holott ha a mag-elválasztás addig történhetik meg, míg a törköly forrásba nem ment, akkor mind a csutkákat, mind pedig a rostálás által különvált bogycók héját össze lehet szedni s abból még épen oly tökéletes pálinkát nyerhetni, mintha a mag el nem távolíttatott volna. Ami pedig a törkölyből készült kapásbort illeti (csige, csenger), ez még jobb lesz, ha a törkölyből a mag elválasztatik.

Hogy olajra szert tegyünk, egyedül szőlőmagra van szükségünk, ennek különválasztása tehát a főcél, mire nézve, mint említém, a szelelő-rosta jó szolgálatot tesz. Most már, mintha hallanám a kérdést, hogy hát az oly törköly magjából, mely már a pálinkakazánból került ki, vagy mely kapásbort után maradt vissza, vajjon lehet-e olajt nyerni? mire igent kell mondani, de azzal a megjegyzéssel, hogy az eképen nyert mag már sokkal csekélyebb mennyiségű olajt ad, mint amely a

mutsajtoltas utan a torokyoioi melobbi kulonvalasz-
tatott.

A szőlőmagot, midőn külön választott s ro-
stán szépen áttisztított, levegőn meg kell annyira
száritani, hogy zsákba szedve meg ne penészedjék,
ha pedig elegendően nem lenne száraz, akkor igen
szellős helyen kell tartani, vagy később kell még
egyszer a levegőre kiteríteni, szóval a magot mind-
addig, míg az olajútöbe nem kerül, a penésztől s
romlástól meg kell óvni.

A szőlőolaj-készítés épen azon rendszer sze-
rint történik, mint más olajmagvakból, t. i. a mag
apróra összetöretik, megszártatják, igen gyöngye
parázstűzőn megpörköltetik s így kerül az olajsaj-
tába, mely kezelést azért említem csak így röviden,
mivel tudom, hogy mindenki gyárba, vagy olaj-
tűzőhöz viszi magkésztését, hol főlöszleges minden
utasítás, miután ott a kezelésben ugyis járatosak.

Midőn a szőlőmag-olaj a sajtóból kikerül, —
épen úgy, mint az ugynevezett fa- vagy asztali s
egyéb olajok, — azonnal nem tiszta s átlátszó
szinű, minélfogva le kell szűrni, mint minden más
olajt szokás, azaz először néhány napig nyugton
kell hagyni az edényben, hogy vastagabb része, a
salakja leülepedjék; ezután vékonyabb részét kell
szűrni, úgy t. i., hogy jókora tölsérbe előbb négy
füzfa-vesszőcskét kell tenni s úgy egypárszor ösz-
szehajtott itatópapirost, melyen keresztül fog a leg-
tisztább olaj szivárogni. A füzfa-vesszők azért szük-
ségesek a tölsérbe, hogy az itatópapir oda ne ta-
padjon a tölsérhez, s ezzel az átszivárgandó olaj
meg ne rekedjen.

A tiszta, vékony olaj asztalra s egyéb szük-
ségekre, — hátramaradott sűrűbb része pedig ko-
csikenőses közé s hasonló célokra használható.

Gyürky A.

Pest városa tanácsának felirata a főjegyző ügyében.

Császári Királyi Apostoli Felség!

Sajgó kebellet értesült Pest város közönsége
cs. s ap. kir. Felségednek Pest város területére ki-
küldött kir. biztosnak tegnap közzétett átiratával
tudatott azon legfelsőbb elhatározásáról; mely sze-
rint közigazgatási jegyzőnk Királyi Pál, Pest
város közgyűlése részéről f. é. június 8-ki ülésében
az adónak katonai erővel behajtása tárgyában az
akkor meg együtt volt országgyűléshez intézni
rendelt kérvény szerkesztéseért hivatali felfüggesz-
tése mellett hiütlenségi pörbe fogatni rendeltetett.

Ha tekintjük a municipális élet természetét,
melynek egyik jellemző és főmozzanata, hogy a
jegyző a gyűlésnek jegyzőkönyveit s ezeken alap-
uló levelezéseit szerkesztve, csak a tanácskozáso-
k folyama alatt kifejtett nézetek és vélemények tol-
mácsa; ha tekintjük, hogy a főnebb érintett hatá-
rozat, illetőleg kérvény a közgyűlés, és nem ne-
vezett főjegyzőnk factuma; és végre ha tekintjük,
hogy ugy ezen határozat, mint az ezen alapuló
kérvény szerkesztése közgyűlésileg hitelesítettén, a
közgyűlés sajátjává tetetett, ugy elhárihatlan kö-
teletségének ismeri e hatóság hódolateljes alattva-
lói kérelemmel járulni Felséged magas számolyá-
hoz, hogy nevezett főjegyzőnk nem saját egyéni,
hanem a közgyűlés factumaért a legfelsőbbileg reá
kimondott s honi törvényeink szerint annyira sú-
lyos vád alól legkegyelmesebben fölmentessék.

Ugyanazért bizva cs. s ap. kir. Felségednek
ismert atyai kegyességében s igazságszeretében,
de felbátorítva azon körülmény által is, hogy köz-
gyűlésünk egyes tagjai irányában, velünk tudatott
főnebbi legmagasb határozatában, egyszerűen csak
legmagasb rosralását méltóztatott kijelenteni, —
jobbágyi hódolattal bátorkodunk esedezni: misze-
rint Királyi Pál főjegyzőnk irányában foganatba
vétetni rendelt legmagasb intézkedéseket legkegyel-
mesebben megszüntetni méltóztatnék.

Kik egyébiránt jobbágyi legalázatosabb hódol-
lattal s legmélyebb tisztelettel öröklünk.

Kelt Pesten, 1861. october 30-án tartott tel-
jes tanácsülésből. (P. N.)

Helybeli ujdonságok.

— Holnap délelőtt fog megtartatni az elemi
reál és tanító-képezdei osztályok összes növendé-
keinek ünnepélyes „Veni sancte”ja a belvárosi egy-
házban, a rendes előadások azonban már e hét
folytán megkezdettek. Nemcsak a gymnasiumi, de
a reálosztályok növendékei közt is feltűnő nagy
számban van a bánáti németajku ifjuság képvi-
selve, kik főleg a magyar nyelv megtanulása vé-
gett látogatják ez intézetet. A tanító-képezde első
évi növendékei ez idén csekélyebb számmal lesz-
nek, mint a múlt években, mert a jelentkezők kö-
zül többen a kellő előismeretek hiánya miatt visz-
szautasítottak, mit a tanító-testület komoly hivatása
tekintetéből csak méltányolnunk lehet. A külvárosi
elemi osztályokban eddig bejelentett növendékek
száma a tavalihoz képest nem kielégítő; szeretjük
azonban hinni, hogy a szülők e szent kötelességök
teljesítésében ez idén sem fognak hátra maradni.
Valóban most az ideje megmutatnunk, hogy képe-

sek s ertettek vagyunk e tekintetben is önállás-
ra, s nem szorulunk egyéb tartományok kényszer-
ítő modorához gyermekeink neveltetése ügyében!

— Az „Anyák hetilapja”ra szerkesztőségünk-
hez is küldetett aláírási iv; mily hivatása van e
lapnak, ismerik t. olvasóink Deák Ferencnek e
tárgyban irt s lapunkban is közölt leveléből. Ehez
csak azt csatoljuk még, hogy ki e jeles lapra elő-
fizet, ez áldozata által a szerencsétlen Vahot család
egyedüli jövedelmi forrásához is járul.

— Bécsben egy új német lap indult meg
„Die Volksstimme” cím alatt. Tartalma főleg re-
ánk magyarokra érdekesnek ígérkezik, mert elfo-
gultatlan szempontból s ügyismerettel tárgyalja vi-
szonyainkat, s ennyi egy német laptól elég, mert
mi magyarok megelégszünk, ha betelnek rajtunk a
költő e szavai: „Ne segíts uram sem engem, sem
öket...”

Szives figyelmeztetés.

Tudomásomra jutván, hogy a „Gyámintézeti
évkönyv” némely barátjai és pártfogói nem tudják,
vajjon külön előfizetési iverk fognak-e szétkül-
detni, kötelességemnek tartom tudatni, hogy ennek
szükségét nem látom. Sziveskedjenek tehát csak
előfizetéseket gyűjteni s azok neveit hozzám minél
előbb küldeni, hogy a nyomdában a példányok
számáról ahoz képest intézkedhessem.

Szeged, 1861. november elején.

Szeberényi Lajos.

Hazai tudósítások.

— A „Wiener Ztg” oct. 31-ki száma gróf
Pálffy Mór altábornagynak Magyarországnak hely-
tartójává kineveztetését hozza. A politikai közigaz-
gatás, igazságszolgáltatás és az adóügy a helytartó
kezeiben van összpontosítva. Az örökös főispánok
maguk mellé administratorokat kapnak; a többiek
új főispánok, vagy kir. biztosok által fognak pó-
toltatni. Ezek mindnyájan közvetlenül a helytartó
alatt állanak. A helytartótanács és helyhatóságok
testületi működése a megzavart közrend helyreállá-
saig felfüggesztetik. A végrehajtó hatalom új köz-
legei külön felállítandó katonai hatóságok védelme
alá helyeztetnek, melyek politikai bűnök és vétsé-
gek fölött katonai törvények szerint fognak itélni.
(S—ny.)

— A helytartótanács Pest város tisztikarának
leköszönése folytán a város közönségéhez f. hó
3-án kelt intimatumot intézett, melyben figyelmezteti
a városi tisztikart, hogy lemondásuk tulajdon-
kép a kir. biztost és nem a helytartótanácsot illeti;
egyébiránt miután november hóra különben is ki-
adatik a tisztikar minden tagjának fizetése: fele-
lősség terhe alatt inti őket a helytartótanács, ma-
radjanak mindaddig helyökön, míg helyettük a k.
biztos másokat ki nem nevez, kik tőlök az iromá-
nyokat stb. átvevén, rögtön helyeikbe lépjenek,
nehogy a közcsend, rend és magánosok ügye hi-
ányt szenvedjen.

— Deák Ferenc, hazánk büszkesége, a
főváros lakói s Pest-belvárosi választói örömeire visz-
szaérkezett vidéki kirándulásából Pestre, a legjobb
egészségben.

— Asbóth Lajos „emlékiratait” a cs. kir.
rendőrség lefoglalta.

— A „Sürgöny” és „Pesti Hirnök” keddi
számait a cs. k. rendőrség szinte lefoglalta.

— A „M—g” szabólesi levelezője a Sándor
András cs. biztos által elfogatott első alispán So-
mossy Ignác sorsáról következőleg értesít: A ki-
hallgatás tárgya a sept. 19-iki gyűlés vala, mely
már a megyének rendeletileg történt feloszlása
után tartatott, s melyen mint királyi biztos senki
sem jelent meg. A jog ellenében elkövetett erőszak
csak akkor árt legjobbat, ha annak folytán vagy
a jog adatik fel, vagy a lélek csügged el. A meg
nem tört lélek győzelmes lehet az anyag darva
erőszaka ellenében. — A meg nem retent alispán
megfelelt a kir. biztos kérdéseire; de valamint óvá-
son kezdé, ugy óváson végzé előadását. Kihallga-
tása kezdetén és végén a fejedelmi szó szentsége
által is fentartatni biztosított alkotmány alapján az
összes eljárás törvénytelenége s hivatala tekin-
télyének megsértése ellen óvást tett, s azt a fölvet-
t jegyzőkönyvbe is beigtattatta. Egyébiránt bár a
biztos által pár nap előtt hivatalától felfüggesz-
tett, a kihallgatáson nem mint felfüggesztetett, de
mint hivatalban levő alispán jelent meg, s feleleteit
is mint ilyen adá. — A felfüggesztésnek eddig
semmi tényleges sikere nincs, miért? — mert ed-
dig nem akadt új alispán.

— Szamosújvár mellett Noszoly helységben
egy ottani földbirtokost a napokban éjfélt után 8
fegyveres rabló látogatott meg. Be levén az ajtó
zárva, az ablakon akartak behatolni; azonban a
háztulajdonos a zörejre fölbredve, puskával akadályozta
meg a kísérletet. A jelenet egész ostrom-
szint iltött. Alkudozni kezdettek, s a rablók ki-
jelenték, hogy nekik csak eleség-féle kell — az
éhség kényszerítvén ez aljas kenyérkeresetre. Végre
pár kenyér-, néhány font szalonna- s három cilin-
der pálinkával, mit a megtámadott az ablakon át
adogatott ki — megelégedve távoztak. — Rosz ter-

més, marhadög, sáska, adóexecutio stb. csapások
után az ily eseteken még csodálkozunk sem lehet.
(P. H.)

Vegyes hírek.

— (A Napoleon-család.) A „Schl. Ztg”
Biaricból, hol a császári család ez idén, mint tudva
van, a tengeri fürdőt használta, egy magánlevélből
a következő érdekes vázlatot közölte: „Délután 5
óra van, a legnagyobb hőség elmúlt. Ülünk le —
írja a levelező — e padra, mert még égeti a hó-
mok lábainkat. Ott jó már a katonazene, mely
össze fogja gyűjteni mind, aki csak Biaricban időz.
Önök én egy meglepetést készíték elő. Ott közelg
az. Vagyis közelg „e század férfia” III. Napoleon.
Üljön csak csöndesen; itt fog ő elmenni, s akkor
nyugalmasan megvizsgálhatandjuk őt, mert arca
nem szép, hogy azt egy pillantással lássuk és él-
vezzük, mely az és tanulmányozni való. Ott kö-
zelg, s miként én, ugy ön is így kiáltand fel: Mi
másként képzeltem őt! Kék felöltöny, szürke pan-
talon, fekete magas tetejű kalap és sárga keztyűk.
Ezek a külsőségek. Nem igen jól tud járni, s kar-
ját egyetleá kísérőjének nyújtja. Ő csaknem ala-
csony, de feje nagyobb testre látszik rendeltetve
lenni. Alacsonyágában legalább nagybátyjához ha-
sonlít. A sötétbarna férfi helyett csaknem szöké-
nek találom őt, szemei kisebbek, de áthatóbbak,
mint képzelém. Üdvözlöttük őt, ő köszönve emelé
meg kalapját. Tovább megy, egy éljen sem
hangzik. A nép, uglátszik, szereti őt, de nincs
iránta lelkesülve. A szük rácsajtón ismét kertjébe
tér be, de még mindegyre láthatjuk őt, mert csak
egy csekély rácsozat választja el a császári birto-
kot tőlünk. A kastély elébe érve, épen a lejövő
császárnéval találkozik; karját nyújtja neki, s
ismét visszafordul. Most mindenki oda tódul, s
mintegy utcát képez, merre a császári pár sétál.
Minden kalap némán leemeltetik. „Ő valóban szép.”
Őn nem ismerte volna meg őt. Elhiszem valóban;
mert egy lila és fehér gyapot öltöny, mely csak a
topánkák széleig ér, e fölött egy egyszerű szürke
felöltöny, egy amazon-kalap fekete tollal, egy nap-
ernyő egyik, s egy sétatob a másik kezében. Így sé-
tál a divat urnöje. A hölgy, mely gyászban van, az
ő anyja, Montigo gfnő. Mindketten gyászolnak még
az Alba hercegnőért, de pár nap múlva a gyász
letétezik. A császárnő, mint gyanitom, némileg
gyöngékedő, legalább igen halvány; szöke firtel
feloldva egy kis hálóba szorítvák; szemei nagyok
és kékek, ajka mosolyg — valóban bájos. Alakja
gyönyörű, csaknem oly nagy, mint a császár. S
most jön ön velem azon tömött körhöz. Ott van
a császári herceg, könyörgött, hogy szabad legyen
neki táncolni, vagy játszani. A zenekarnak tánc-
darabokat kell játszani. Gyorsan egybehivatnak a
körülálló esinosabb öltözékű gyermekek, s elkezde-
nek játszani, hogy öröm őket nézni. A kis herceg
korára nézve elég nagy, esinos és káros, kerek-
ded fris arccal, nagy kék szemekkel és szöke haj-
jal, miként anyja; ugrál szabadon, de legszelideb-
ben a többi közt, azonban semmi elsőséggel. Öltö-
zéke egyszerű: egy skót felöltöny, finom fehér
ing, matróz-kalap kék szalaggal; eddig naponkint
igy láttam őt; a skót harisnyák harisnyakötő he-
lyett hosszú elastikkal vannak övéhez kötve, kissé
különcen áll, de azért nem zavarja semmi a kis
alak öszhangzatát. „Ilyen Franciaország gyermeke.”
Nem érzékenyül el ön zive, midőn őt ily vigan
játszani látja? Hol s mi lesz ennek egykor vége?”

— (Egy emlékirat Metternichtől.) —
Legközeleg egy irat fog megjelenni Bécsben, mely
eddig még nyilvánosságot nem látott, mely nem
egyéb egy emlékiratnál, melyet Metternich
1845-ben baráti bizalommal b. Jósika udv. kancellár-
hoz intézett. Metternich herceg ez iratban —
az „Ost und West” szerint — azon meggyőződését
fejezi ki, hogy Magyarország önkényileg nem
kormányozható, mert amely nemzet tovább félezed
évnél alkotmányosan kormányoztatott, a szabadság
alapelveit kebléből ki nem írthatni.

— Bukurestből írják az „Alföld”nek: „A szé-
kely földről naponta csapatonkint tódul ide a sze-
gényesség, sirva panaszkodnak az ottani wirthschaf-
tokról és nyomorról. Van egy természetmennyiség
még is, még most is a szegény Erdélynek, amit ohajtva
várunk, s amivel a hétfalusi magyarok szokták el-
látni Bukurestet — a pityóka, minthogy amit itt
termesztenek, az kiállhatatlan keserű. Okája az
erdélyi pityókának 12—18 para, s szép ezüst pénzt
szoktak belőle átvinni az atyafiak.

— Szent-Pétervárról oct. 18-ikáról írják:
Az egyetemi tanulóknak az egyetem bejárásánál
történt összecsoportulása alkalmával roppant bámuló
tömeg is jelent meg. 15,000 tanuló (talán egy zé-
russal keleténél nygyobb szám?) vonult a Wla-
dimirutról, Filipson főcurátor vezetése alatt, a
bezárt egyetemi épület felé. Ekkor megjelentek a
lovagló zsandárok, és a tüzoltó testület fejszékekkel,
baltákkal stb. A tanulók csöndesen viselték magu-
kat. Egy zsandártiszt kardot ránt, ugyanezt teszi
két közlegény is, és be akartak nyomolni a tömeg-
be. Az épen ide sietett tábornok Schuwalow,
a császári kancellária 3-ik osztályának (magas
politikai) főnöke, a berohanást akadályozta. Ekkor

itt a tanulók néhány küldötté lépett elő. E percben megjelenvén Igneitew fő kormányzó esapataival, így szólott: „Minden készen van, kezdeni lehet“ tudniillik a megtámadást a fegyvertelen tanulókat és publikum ellen. Kiált a csapatoknak: „Kergessétek szét e esőcseléket!“ mire ő a publikumra mutatott. A tömegeből pedig egy gúnyos kacaj és eme kiáltás tört elő: „Vajjon találkoznék-e a harcosok között oly alávaló, ki azt tenné?“ Ekkor Biström tábornak kiált: „Fiak! löjtek ezen semmirevalók közé!“ és a tanulókra mutatván: „Ezek azok, kik írókká képezik ki magukat, hogy benneteket ámtisanak és kifoszszanak!“ E pillanatban két kapitány és egy ezredes lép a tábornok felé, s sugnak ne-

ki valami kellemetlen dolgot — mire a katonák lábaikhoz bocsátják le fegyvereiket — maguktól. Filipson t. i. kinyilatkoztatta, hogy ily módon lehet ugyan szerencsétlenséget előidézni, de a tanulókat feltartani nem. A tanulókküldöttek egyike ekkor így kiált fel: „Nincs szükség katonaságra, én kezeskedem a rend mellett.“ De Ignatiev kiszidta Filipson, mert — ugymond — nincs joga a tanulókkal egyetérteni. De az utolsó magára vállalván a felelősséget, s megígérte, hogy az egyetemi könyvtárt kinyitattja és más rendszabály fog szerkesztetni. Schuvalov is azon volt, hogy a kellemetlenség elháríttassék, mi ilykép meg is történt. (P. H.)

— Szent-Pétervári tudósítások szerint az ottani kormány egy nagy összesküvésnek jutott volna nyomára, mely egész Lengyelországban el van terjedve és Oroszországban is vannak szétágazásai. — A krakkói sz. Anna gimnázium valamennyi osztályát egy napi fogságra itélték, lengyel nemzeti dalok éneklése miatt. A fokságot az osztályok, különválasztva egymásután tük ki. — A macskazene versenyzésre talált. Ujabb időkben Lengyelországban a kutyamuzsika a jött divatba. Az illetőnek ugyanis, kit efféle szerenád-dal akarnak megtisztelni, ajtaját farkaszissal kenik be, mit a kutyák megérezvén, rettentő ugatás és vonítással csüdülnék oda.

TÁRCA.

Egy magyar hölgy.

Történeti beszély

Varga Ferencről.

(Folyt.)

IV.

Ott, hol jelenleg a tarjáni szőlőkertek virulnak, állt hajdan egy gyönyörű kastély, mely nemcsak szépség-, de alakra nézve is nagyon hasonlított azon tündérpalotákhoz, melyek az „ezeregy éjszaka“ mesés világában oly gyakoriak.

Ezen épület egy alsó s felső emeletből állott, s egészen fából volt összeszerkesztve, de oly mesterileg és izlésteljesen, hogy az elbűvölt szemlélő egyhamar nem tudta, mit bámuljon inkább, a mű szépségét-e, vagy pedig az ésszt, mely azt teremő képzelmével létrehozta.

Homlokzatán széles nyílt folyosó futott végig, melynek tetőzetét művészileg faragott s a lombos fatörzseket csalódásig utánzó oszlopok tarták. Az oszlopok között óriás kaktuszok s illatos virágú oleanderek s más keleti növények diszelegtek, melyeknek virító csoportjai közül pozsgás levelű folyondárok kusztak ki, s az oszlopok mesterkélte lombjain keresztül szövődve, tarka füzéreként csüggtek alá.

A háttérben cifra faragványu magas ablakok pompázának, s félig nyitott redőiken keresztül látni engedék a gazdag fényű termeket, melyeknek csak szőnyegzetők egy egész város értékével veteke-dének.

A folyosó közepén széles lépcsőzet vezetett föl az emeletbe, mely az alsó résztől csak annyiban különbözék, hogy itt a folyosó az egész épületet körülfolyta, s a négy sarkon álló diszes torony erkélyekkel egyesült.

Gyönyörű kilátás nyílt innét a vidékre. Elöl a vén Tisza kigyózik mogorván; zavaros hullámit esörtetve hömpölygeté tovább, mint midőn a fásult szívű rab bilimeseivel játszik. Jobbról a nagyterjű Mező-Szeged nyújtózkodék; fölötté sűrű porfölgel kavargott, melynek szennyes fátyolából az őt egyházak magas tornyain fénylő keresztek, mint megannyi hirdetői a még ki nem aludt hitszikkának, csillámlottak elő. Balról a rétektől szegélyezett kised Tápé szegényes házikói heverték. Éjszokról pázsitos pusztá terült el; halmatlan rónáján ellátott a szem egész Vásárhelyig; üdezőld szőnyegén sátorok fehérlének, melyek között itt-ott szétszórtan legelésző nyájaeskák tarkáltak; míg végre alant a kastély körül arnyas fák, virágos bokrok s zöldellő ligetektől tarkáltó tágas bájkert feküdt, mintegy földre varázsolt éden, a paradicsom mézzel folyó országából.

Valóban ritka képe a természetnek azon kor-ból, melyben a számtalan csaták súlyos átkától még a föld is mintegy kiégetnek látszék lenni; s mégis a hely, honnét mindezt egy tekintetre át lehet látni, lakosít nem tévé oly boldogoknak, mint aminőknek képzelni szeretnők; a szegény hárem-hölgyek, kik kastély ezen részét lakják, a legbájosb oáz között is csak aranyos kalitkába zárt madarak s napfénytől védett virágok maradnak.

Most, midőn már a vidéket áttekintettük, szálljunk lejjebb, s nézzünk szét egykissé magában a bájkertben is.

A kastélyhoz vezető porondos után egy nyulánk szikár férfi közelgett. A férfi fején mélyen szemére vágott alacson kucsma ült; rejtélyes arcán különös hízelt mosoly játszadozott, mi alól azonban a legkisebb figyelemnél kiritt azon ravasz szín-lés, melylyel némely macska-természetű emberek valódi érzelmeiket elpalástolni szokták; hajlott sas-orra alatt kurta bajusz vereslett, mely minduntalan izgett-mozgott; széles vállaira bő fekete köpeny borult, melylyel az augusztusi meleg dacára talpig be volt burkolózva.

Embertünk — kiben a hallottak után az általunk már ismert idegenre ismerünk, — óvakodva haladt mindinkább előre, utközben néhány értetlen szót morgott el, mintha önmagával beszélt volna; most a kastély körébe vezető egyik kapuhoz ért, s az annak küszöbén szendergő őrt vállainál fogva fölrázta.

Az őt ijedten ugrott föl ülőhelyéről, s a kapuivhez támasztott fegyvere után kapott.

— Mit akarsz, gaz gyaur?! — kérdé dühösen, miután mér a fegyver kezében volt.

Az idegen szokott hízelt modorában mosolygott, s még mielőtt egy szót szólott volna, köpenye alól néhány pénzdarábot vont elő s azokat az őt markába nyomá, mire ez láthatólag megszelidült s kérdőleg tekinté az ismeretlenre.

— Uradhoz akarok menni! — mondá ez némi szünet után.

— Nem lehet! — kiálta a török őt, újra visszanyerve előbbi nyersségét. — Uram alszik.

— Csak ne légy annyira túlbuzgó, — nógatá az idegen, mialatt még egypár aranyat csuszattott az őt markába, — hisz fáradságod eléggé megle-end jutalmazva.

Az őt, mintha nem hinne szemeinek, bámulva rázogató a kezeiben levő aranyokat, s miután azoknak valóságáról meggyőződék, zsebébe rejté azokat, s minden további fontolgatás nélkül indult utnak s palástolatlan jó kedvvel mondogató:

— Majd meglátjuk.

Az idegen nyomban követé őt, s titkos örömmel ismétlé:

— Majd meglátjuk.

Előzzük meg őket.

A kastélytól pár száz lépésnyire egy ritka szépségű arnyas pavillon állt, küloldala a legszebb keleti virágoktól volt körülveve; a tetőt tartó nyolc aranyos oszlopra belől nehéz selyemszőnyegek voltak akgatva, de csak félig, hogy így a növények illatos virági a sátorba hajolhassanak.

Ezen pavillonban szokta Mehemet déli álmát átszenderegni; itt találjuk őt most is alacson török-bársony pamlagán ülve, s a sátor terepét befűdő tarka szőnyegre helyezett csibukból bokros füstfölgét eregetve.

Mehemet, amennyire ülő helyzetéből ki lehet venni, alacson termétű koros egyéniség; ideges arcát sűrű ősz szakál köríti, mely vastag bajszával összefolyván, vonásainak sötét tekintetét kölesönöz; szemeiben pokoli tűz égett, mely, ha egyszer felbőszült, villámként lövellt elő sűrű szemöldernyője alól; mikhez ha még a ráncbaszedett homlokot s a gúnyos mosolyu ajkat hozzá vesszük, előttünk áll a rettentő basa, ki egyetlen tekintetével képes volt bárkit is földre teríteni.

A basa fejét keleti gyöngyökkel ékített tarka turbán fűdi; ennek tetején drágakövekkel kirakott boglár s hófehér kócsagforgó ékeskedék; öltözetét könnyű zöld selyem felöltöny, tarka selyem bugyogó s fekete persa harisnya tevék, miknek mintegy kiegészítő részeiül a hegyes orru piros cipők szolgálnak.

A pasa egyideig unalmasan szivogató füstölgő csibukját, közben-közben egyet falva az előtte álló szörpös eséséből; de e mütétet — mely, ugylát-szék, nem a legjobban mulattató — csakhamar megelégetve, a bajlós pipaszárat félredobá, s egy kised ezüst kalapácsal néhányat ütött a mellette lévő csemetyűre.

E pillanatban félrevonult a függöny, s a pavillonba az általunk már előbb látott őt lépett be.

— Mi újság Chazrim? — kérdé a pasa a földig hajlongó őrt.

— Buda várát elfoglalták a ravasz gyaurok, hatalmas pasa! — válaszolá a kérdett remegve.

— Nem azt kérdem sehonnai, hogy hol vesztettünk, hanem hogy hol győztünk! — támadt rá a feldühödött pasa, azután beszédének mintegy más irányt adandó, egykedvűleg kérdé: — volt-e ma itt a pap-gazda? — értvén alatta Nagy János zárdafőnököt, kinek társaságát már annyira megszokta, hogy alig lehele el nála nélkül pár napig, — az is nagyon kezd már elmaradozni, mióta a szerencse nem kedvez annyira uralmunknak, — mormogá magában.

— Nem, — válaszolá a még mindig reszkető őt, nem érte az utóbbi szavakat, — hanem kegyes engedelmedből, hatalmas pasa! egy — egy —

— Nyögd ki már egyszer, mert...

— Kegyes engedelmedből egy idegen várokozik ajtód előtt.

— Ép jókor, legalább végre mégis csak hal-lani fogok valami újságot. Küld be.

A szolga eltávozott, s pár perc múlva már a köpenyéből kibontakozott idegen Mehemet előtt bókolt. Embertünk ritka fényvel volt öltözve, dol-mánya az akkori főurak izlése szerint a legfinomabb szövetből volt, aranyos zsinórzattal kivarrva; lábaira feszes magyar nadrág szorult, melyhez annyira illett az akkori divatu hegyes orru magyar

csizma; hosszú derekára ékes kardöv volt csatolva, melyről drágakövekkel ékített aranyos markolatu rövid szablya lógott le.

— Mi jó hírt hoztál nekünk? — kérdé a pasa kíváncsian, midőn már az idegen szokott tisztelgését elvégezté.

— Ur az ur, s Mohammed a profétája! — válaszolá ez hajlongva, mire a pasa szemei megvillantak, s mintha kétkednék a hallott szavakban, bámulva tekintett a beszélőre.

— Igen, igen hatalmas pasa! hírt hoztam; de hogy e hír jó vagy rossz legyen, az egyedül te tőled függ!

— Beszélj! — mondá Mehemet nyugtalanul. — Kevéssel megmondhatom, mert im előtéd áll Szendrőy a magyar nemes, nagy profétád tanát akarja felkarolni.

A pasa helyeslőleg inte fejével.

— De, — folytatá az idegen, kit ezentul már tulajdon nevével szólíthatunk, — csak egy föltétel alatt.

— Még te föltételről beszélsz?! — kiálta a pasa indulatosan.

— Igen, föltételről, — viszozza a mosolygó Szendrőy ólomfényű szemeivel egyet hunyorítva, — de e föltét nemesak hogy nem lealázó read nézve, de sőt hasznos is.

— Halljuk! — mondá a pasa kedvetlenül, — lássuk, minő föltétel alatt ohajt a nemes Szendrőy profétánk hibe lenni?

Szendrőy egyet mozdított bajuszán, mire arcizmai egyideig fel s alá játszadozának, azután állásba helyezve magát, érdekesen kezdé:

„Mielőtt föltételemet hallanád, kell, hogy elbeszéljem rövid élettörténetemet.

Nem távol a Maros omlós partjától egy kéklő hegyormon siri hallgatagságban ül egy várom; bástyái összerongálvák, falai bedöledezték, fölötté a halálmadar vijjog búsan, szomoruan, mint az enyészét, melynek ő jövendőljője. E várom még csak néhány nap előtt is erős várfészek volt, melyet több év előtt egy gazdag család, az én ősi családom birt, de a sors, mely benneteket a szerencse szárnyain szép hazánkba hozott, vitéz karotok által megfosztá családomat ősi várától; atyám s többi testvérim a romok alá temetkeztek, anyám pedig velem karjain a rejtek-folyosón át kimenekült a várból, s egy szegény szénégetőnél talált menedéket.

Azonban a várat ti sem birhatátok sokáig; egy Radó nevezetű vállalkozó szellemű vitéz ismét kiragadá azt kezeitekből, s megerősítve lakhelyévé tevé.

Anyámat kevéssel ez esemény előtt sirba vité mély fájdalma, s én, az árván maradt gyermek, kénytelen voltam a szükség- s nélkülözésekkel küzködő szegény család jószívűségét továbbra is igénybevenni.

Eleinte nagyon keveset gondolkozáim születésemről; de mentül inkább növekedém, annál viszatetszőbb lön előttem szegényes állapotom, s annál inkább érzém a veszteség nagyságát, mely engem ok nélkül nyomorra kárhoztata; szívem vézett, mert törvénszerű birtokomban mást láttam parancsnokoskodni; de nem tudtam kihez fordulni, mert nem volt bíró a hazában. S én mégis föl-tévém magambau, e várat bármi áron visszazerezni.

Ezen gondolattól vezéreltetve, léptem a tettek mezejére; karom mindenkor azon résznek állt szolgálatára, amelyiktől kedvenc tervem kivitelét legkább remélhetém; egyszóval, én ezentul egészen a körülmények embere levék.

Azonban az ádáz sors e pályán is kijátszá törekvésemet; s már már reményemet kezdém veszteni, midőn a dolog hirtelen fordulatot látszék venni.

Egy napon ugyanis búsan tügettem egy erdőszélben mokány paripámon; szemeim ábrándozva függtek a közeli hegytetőn büszkélkedő váracson, melynek varázképe már annyi bűt okozott szívemnek; egyszerre csak a közeli erdőnyílásból hangos lódobogás hallatszék. Én kíváncsian tekinték a táj felé, honnét a neszt jöni hallám. Az erdőnyílásból egy gyönyörű amazon robogott elő, s hófehér ménét megeresztve, villámgyorsan vágatott Solymos felé.

— Megvan! — kiáltám örömmel, — ő az! igen ő, a büszke várur egyetlen leánya! neki enyémnek kell lennie, hogy váramat visszazerezhessem! — S a gondolat pillanat alatt határozattá vált.

Ez idő óta majdnem mindennapos vendége

levék a várunak s társalgója leányának, kinek bá-jai csakhamar lágra gyújták szívemet, s elfeledték velem a tulajdonképeni célt, — váram visszanyerését, — mely miatt őt birni ohajtám.

Boldogságom nőttön nőtt, mert a leány atyjának szándékát az enyémmel tökéletesen meg-egyezni látam, mi is — bár a leánykán némi hi-degséget vettem észre — épen elég volt arra, hogy engem a legszebb álomba ringasson el; azt hittem, csak kezemet kell kinyujtanom, hogy boldogságom virágát leszakíthassam, s csalatkoztam... Mária mást szeretett, s e szerelem nyilatkozatát — ép akkor, midőn magam akarék neki vallomást tenni forró érzelmeimről — szemtanuként kelle látnom. Mária egy ifju karjai közt találtam, egy ifjában, ki nem elégtelve meg megaláztatásomat, leránta a lepelt kalandos életéről, s fölfedé a titkot, mitől mindig remegtem.

Képzelted az atya dühét e kettős fölfedezés után! épés ajka átkos szavakat sziszegett felém, s vért lázító gúnyt döfött a már ugyis felkorbácsolt szívbe.

Tovább már nem tűrhetem; keblemben fölébr-edt az önértet, s a gögös Radót párbajra szólítám.

Másnap megjelentünk a kitűzött helyen s órá-ban, ő két harcoss kiséretében, villasert nélkül; agyamban hirtelen egy gondolat éllant meg — a boszu gondolata, s fölkértem őt, hogy környezetét parancsolja el a viadal színhelyéről, mit ő meg is tön.

— Nos miféle fegyvert választ ön? — kérde, mintán már csak magunk valánk, s a szálás tölg-yhöz támogatott fegyverek felé fordult, hihetőleg, hogy azokat nekem választás végett megmutassa.

A tett kérdésre ereim sebesebben kezdének lüktetni, szemeim elsötétültek, s önkénytelenül kap-tam kardomhoz, s azt hirtelen kirántva hüvelyéből, vele egy hatalmas csapást intéztem a még mindig háttal álló Radó fejének, mire ő egy hangos „jaj“ kiáltással földre rogyott.

A csapást még egypárszor ismétlém, azután lovamhoz futottam s felpattanva reá, elhagyám a színhelyet, hol a ti legnagyobb ellenetek, Radó végerejével küzködött.

Nemsokára ezután értésemre esett, hogy Radó még az nap elhunyt sebében.

— Most — gondolám magamban — itt az idő! — s a lippai pasához mentem, hogy tőle ter-velem támogatására segílyt nyerjek, mit ő meg is ígért.

Eközben a portyázó török csapatok egy fu-tárt fogtak el, kit — mint tőle megértém — a solymosi várkaplán küldött Szegedre, hogy az ott tartózkodó ifjut Radó haláláról értesitse s őt Soly-mosra visszahívja.

Most már sietnem kelle, s kettős sürgetéssel ostromlám a pasát, ki is végre engedett kérésim-nek, s megadta az ígért segílyt.

Én örömtelt szívvel siettem Solymos alá csa-patommal, s megkezdém a tüzes ostromot.

A remény: Mária erővel is magamévá tehetni, oroszán-bátorságot kölcsönze dült keblemben, s első léptem a várakra, mely pár óra mulva már egészen hatalmamban volt.

Oh de a sors még most sem eléglé meg suj-tolásait. A várat kezemre kerítém ugyan, de nem azt, kiért leginkább küzdöttem, Mária; ő — mint egy harcostól megtudám — egy nappal előbb Sze-gedre indult, hol kedvese még jelenleg is tartó-zodik. Igen hatalmas pasa! ő ott vannak, nyo-mukban vagyok, s csak tőled függ egyedül, hogy a csábító ifjut s a büszke Radó leányát lábaimhoz terithessem. S ez az én föltételem.

Szendrőy elhallgatott, arcát halálsápadtság futá el, s szürke szemeit némán mereszté a pasa szigorú vonásaira, mintha a batást akarná kémlelni, mit elbeszélése arra gyakorolt.

— A föltétel, mondhatom elég szerény, — mondá a pasa némi szünet után, — legalább nem túlkövetelő; ezt nélkülem is megtehető.

— Csalatkozol uram! — viszonzá Szendrőy, — követeléselem nem túlzott ugyan, de nem is oly csekély, hogy azt nélküléd véghez vihetném. Igen, kegyes pasa! szükséges ahoz segílyed, mert tudom, hogy martalékomat hatalmas kezek őrzik; szükséges engedélyed, mert a leány oly helyre me-nekült, honnét parancsszavad nélkül ki nem nyer-hetem.

— A hely? — sürgeté a pasa.

— Az alsóvárosi zárda!

A pasa e szavak hallatára megrázkódék, hom-loka ráncokba vonult, s szemei átható tüzet kezd-tek előszórni sötét türegökből, mint midőn a terhes felhők mögöl vakító villámok cikáznak elő; azután lecsüggeszté fejét, ugylátszék, hogy a feleletre nem volt elkészülve, mert utána mély gondolkodásba merült. Azonban a feszült hallgatóság csak egy percig tartott, a pasa újra fölemelé fejét s dörgő hangon kérdé:

— Hogy hívják az ifjut, kit te ellenségednek nevezel?

— Nagy Béla, a zárdafőnök testvére! — volt reá a válasz.

— Ah! tehát mégis csak igaz az, mit már oly rég hallék felőle rebesgetni, dörgé a feldühödöt pasa. — Igen, igen! — mondogató tovább, — Nagy János az áruló! azért tudják a keresztény kutyák minden mozdulatunkat. Ugy van! most már tisztán áll előttem; de fogadom, hogy keserűen meg fogja banni undok halátlanságát!

S ezeket mondva, papirszeletet vont elő, s azt térdére fektetve, a kezébe vett durva nádtollal pár sort írt reá, s átadá a kinos izgatottsággal vá-rakozó Szendrőynek.

— Vedd ezt, — ugymond — s mutasd meg alparancsnokomnak, majd tudni fogja a teendőket. Szendrőy keblébe rejté a papírt, s mély hajlongások között távozék.

(Folyt. köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

(Z.) Szeged, 1861. nov. 8-án. A jelen bonyolult vi-szonyok közt mindinkább fogy reményünk biztos kereske-delmi viszonyok megkötésére. Alig hihető, hogy e kincsgaz-dag ország viszonyaira a legkisebb változások oly leverő-leg hathassanak, hogy az elszegényedés miatt a legnagyobb erőmfeszítés mellett sem képes az iparos adóját fizetni. Oka ennek egyszerűen az évek óta ingó politikás lét, mi mellett az adó egyre emelkedett; ehhez járul még az ifju mun-kás kezeknek a katonakötelezettség általi folytonos visszartartása az ipartól, valamint egy hazai hitelbank hiánya is. Ha a földbirtokos földjének 5% hasznát vehette, az még ma-gát szerencsésnek tarthatá; de hányadrésze vala képes e bir-tok jövedelemből családját fentartani s egyéb költségét is fedezni? Nem volt-e nagy része kénytelen 15—25 százalékos pénzt kölcsönözni, mert olcsóbbért alig kapott, s így nem ijedt-e már első lépéssel vissza a bécsi hitelbank jótétemé-nyétől? A legvégső idő tehát, hogy a tervezett hazai hi-telintézet életre jöjjen, hogy méltányos feltételek mel-lett e végelszegényedésnek eleje vételessék. Ilyen az alföld üzleti- és pénz-viszonya, melyről jövőre még némi részleteket szándékozunk e rovatban közzétenni.

Szerdai hetivásárunk az eső miat nem igen látogatott vala: a gabnaüzletben semmi élénkség, s a csekély kelet — mi csak helyszükségletre szorított — alig tartá meg

a mult szombati árt is; a kukorica folytonosan keresett cikk, s amennyiben a szállítások a rosz utak miatt gyérülnek, aként az ár is emelkedni fog.

A legutolsó árkelet mérőnkint következő vala: buza 4 frt 50—75 kr. kétszeres: 6 frt 70—80 kr. rozs 3 frt 20—30 kr.; zab: 2—2 frt 5 kr. új kukorica 2 frt 80—90 kr. magban.

Időjárásunk az elkészt őszi munkára kedvezővé vált; pár napi esőzés után a légmérsék ismét kellemesebbé lön, s így az elmaradt szántás és vetés még sikerrel menend vég-hez. Légömlés délnyugati, legkisebb hőfok (+8° R). legna-gyobb déli hőfok (+16° R).

Szegedi piaci árak: Borsó m. 6 ft. 50 k. Lencse 6 ft. 40 k. Paszuly 5 frt — kr. Köles 3 frt 20 kr. Burgonya 1 frt 30 kr. Marhahus fontja 20 kr. Juhhus 14 kr. Sertéshus 24 kr. Szalonna mázsája 33 frt — kr. Zsir itoéje 60 kr. Lángliszt mázsája 14 frt — kr. Zemlyelisztt m. 9 frt — kr. Kenyerliszt itoéje 7 kr. Kukoricaliszt itoéje 5 kr. Árpadara 2 itce 16 kr. Köleskása itoéje 12 kr. Rizskása fontja 24 kr. Faolaj fontja 80 kr. Repceolaj 40 kr. Lenmagolaj 54 kr. Faggyu mázsája 41 frt — kr. Faggyuagyertya öntött fontja 44 kr, mártott 36 kr. Szappan fontja 28 kr. Kőröfőle 16 ft 40 kr. Tölgyfa 12 frt 40 kr. Lággyfa 9 ft 60 kr. Kőszén vékaja 44 kr. Széna m. új 2 frt 80 kr. Szalma m. 1 frt 40 kr. Kender m. 20 frt. Len 38 frt.

Közlekedés.

Indulások a vasutakon.
Szegedről Pestre 1 óra 10 perkor d. u., 2 óra 50 perkor éjjel.
— Temesvárra 1 ó. 40 p. délután, 10 óra 15 p. este.
Temesvárról Szegedre 6 ó. 55 p. reggel, 11 ó. 25 p. éjjel.
Pestről Bécsbe 9 óra 12 pkor reggel, 9 óra 20 p. este.

Érkezések a vasutakon.
Szegedről Temesvárra 6 ó. 35 p. este, 1 ó. 41 p. éjjel.
Temesvárról, Szegedről Pestre 8 ó. 23 p. reggel, 8 ó. 27 p. e.
Ceglédéről Szegedre 1 óra 10 p. délután, 9 ó. 57 p. este.
Pestről Ceglédre 8 óra 10 p. reggel, 6 óra 15 p. délután.

Bécsi pénzfolyam nov. 7-én.

5% metalliques 80.10; nemzeti kölesön 66.56; bank-részvények 739.—; hitelintézeti részvények 177.60; ezüst-agio 137.35; londoni váltók 137.85; arany darabja 6.56.

Vizállítás.

TISZA SZEGEDNÉL nov. 9-én 0-alól 0' 11" 6"

Felelős szerkesztő: Szabó Mihály.

HIRDETÉSEK.

Árverési Hirdetmény.

Szab. kir. Szeged város törvény-széke részéről közhírré tétetik, mi-szerint Becsey Istvánnak, Kucsora Márton helybeli lakos elleni keresetében 254 frt 10 kr. tőke-követelés s járulékok erejéig alperestől végrehaj-tás utján lefoglalt s 300 frtra becsült 43. szak. 104. sz. alatt 545 négyszög öl szőlő-föld; ugyszí. te 500 frtra becsült 43. szak. 1531. számú 2⁸⁸/₁₂₀₀ hold kaszálló-földnek közárverés ut-ján eladatása felperes kérelme folytán megrendeltetvén, arra első határidőül f. e. november 30-ka, nemsikerülés esetén december 28-ának mindenkor délelőtti 9 órája a telekbirói hi-vatal előtti folyosóra kitézetik. — Mire a venni szándékozók azon meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az ár-vezés 10% bánatpénz letétele mel-lett történhetvén, a legtöbbit ígérő vevő a vételár felét, melybe a bánat-pénz betudandó léssen azonnal, felét pedig 6% kamattal együtt a vételtől számítandó 15 nap alatt lefizetni kö-teles.

Egyuttal értesítettnek mindazok, kik a fentebbi ingatlanokra zálogjogot, vagy bármi igényt nyertek volna, ma-gukat a kitűzött határidőig jogaik megvédése végett végrehajtó bíró Kolb Antal tanácsnok urnál annyival is inkább bejelentsék, mivel el-lenkező esetben a vételárnak hírok nélkül törtéendő felosztását magok-nak tulajdoníthatják.

Kelt Szegeden, 1861. oct. 15-én tartott polg. törvényszéki ülésből.

Vadász Manó,
főbíró.

Árverési hirdetmény.

Sz. kir. Szeged város törvényszéke részéről köztudomásra hozatik, miszerint Igaz Györgynek — Róka Antal helybeli lakos elleni keresetében 4070 frt tőke s járuléka erejéig, alperestől végrehajtás utján bíróság lefog-lalt s 2849 frtra becsült alsórészen a kápolna-utcán, telekkönyvi 83. szak. 3748. sz. a. 331 négyszög öl telkü háznak f. évi 254⁸/₃₅₂₁ sz. a. keletkezett határozat alapján közárverés utján leendő eladatása megrendeltetvén, arra első határidőül f. évi november 30-ka, nemsikerülés esetén december 28-nak mindenkor d. e. 9 órája a város székhelyében helyezett telek-birói hivatal előtti folyosóra kitézetik.

Egyuttal értesítettnek mindazok, kik a fentebbi ingatlanra zálog-jogot, vagy bármi igényt nyertek volna, hogy magokat jogaik megvédése tekintetéből a kitűzött határidőig végrehajtó bíró Takács Mihály tanács-nok urnál bejelenteni annyival is inkább saját érdeküknek ismerjék, mint-hogy különben az elmaradásuk által okozta hátrányokat önmaguknak tulajdoníthatván, a befolyó vételár igényeik figyelembe vétele nélkül fog elosztatni.

Az árverési feltételek végrehajtó bírónál bármikor is megtekinthetők Kelt Szegeden, 1861. évi október hó 15-én tartott polg. törvény-széki ülésből.

Vadász Manó, főbíró.

Hirdetés.

Szeged város részéről köz-hírré tétetik: hogy az alsó-ásott-halmi főerdészi laknál, ugyne-vezett várostanyáján f. évi no-venber hó 11-én délelőtti 9 óra-kor tartandó nyílt árverés ut-ján, város tulajdonához tartozó 198 öl lággy hasábtüzifa, s 16800 kéve rözse, azonnali kifizetés mellett eladatni fog.

Miről venni szándékozók ezennel értesítettnek.

Szeged, 1861. oct. hó 31.

Osztróvszky József,
polgármagy.

Burger Zsigmond könyv- és szépműkereskedésében

kapthatók mindennemű tan- és segédkönyvek, továbbá a bel- és kül-földi irodalom legujabb termékei, naptárak s egyéb cikkek, eredeti bolti áron.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Burger Zsigmond könyvnyomdájában.

Hatal minden féregnek!

Bizonyos halál!

Csalhatlan Irtószörű

Alulirt bátorodik a t. e. közönségnek patkányok, egerek, bűdös-férges és sváb-bo-garak kiirtására

egyaránt csalhatlan szerét tisztelettel ajánlani.

Alulirt szere sikerét különféle államhatóságok és magánosok leg-jobb bizonyítványaival igazolhatván s nagy helyiségekből önmaga által az említett férges kipusztítása után csak akkor igényelvén jutalmat, ha 1—2 nap alatt szerének tökéletes fogogatja van, élénk részvétét reményl.

A szer 10 évig is tartható és sikerrel alkalmazható. Egy mindezen férges irtó szer szelencéjének ára használati utasítással együtt 1 frt 10 kr.

Kapható Szegeden egyedül Rausch Ferenc urnál a három koronához.

Ugyanott kapható:

Vegyészi folttisztítóviz, a foltok mindennemű kelmékből azoknak ártalma nélkül való kitisztítására. Egy palack ára használati utasítással 80 kr. o. é.

Riess Guttmann,
vegység Pestről, egy kir. szabadalom birtokosa.